

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/11902-1
Saksbehandler Benny Andre Johansen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	10.04.2025

Tilskudd til utviklingstiltak i klynger og bedriftsnettverk i Agder i 2025

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Hovedutvalg for næring, kultur og miljø vedtar følgende fordeling av midler til utviklingstiltak i klynger og bedriftsnettverk for 2025:
 - GCE Node 2 400 000
 - Eyde 2 400 000
 - Visit Sørlandet 2 100 000
 - InnoTre 1 600 000
 - Digin (herunder også E-Waves) 1 300 000
2. Hovedutvalget avsetter de resterende midlene i ordningen, til sammen 1,7 millioner kroner, til fordeling blant klyngene/nettverkene Innakva klynge, Agder XR og Norway Health Tech etter at nødvendige avklaringer og dialog med søkere er gjort.
3. Søknadene fra Sinpro og STN+ avslås under klyngeordningen.
Fylkeskommunedirektøren vil vurdere mulighet for å delfinansiere prosjekterte kursaktiviteter for bedrifter i disse to nettverkene gjennom ordningen Bedriftsintern opplæring.
4. Søknadene fra Risør by og Galleri Villvin avslås.
5. Fylkeskommunedirektørens innstilling summerer seg til 11,5 millioner kroner og finansieres med avsatte midler over ansvar 500 300, post for utviklingstiltak i klynger og bedriftsnettverk.
6. De fylkeskommunale tilskuddene til klynge- og nettverksutvikling skal bidra til utviklingsprosjekter, kompetanseutvikling og nettverksaktivitet i klyngene, og finansierer ikke løpende dritt. Øvrige vilkår utformes i egne tilsagnsbrev.

Vedlegg

Søknad 1 - GCE Node
Søknad 2 - Eyde-klyngen
Søknad 3 - Visit Sørlandet
Søknad 4 - InnoTre
Søknad 5 - Innakva klynge
Søknad 6 - Digin med E-Waves

Søknad 7 - Agder XR
Søknad 8 - Norway Health Tech
Søknad 9 - Sinpro
Søknad 10 - STN+ NextStep
Søknad 11 - STN+ KI-løft
Søknad 12 - Risør By
Søknad 13 - Galleri Villvin

Sammendrag

Ordinære klyngeutviklingsmidler fra Agder fylkeskommune i 2025 foreslås fordelt i henhold til saksfremlegg. Tilsagnene som foreslås fordelt, utgjør til sammen 9,8 millioner kroner. De gjenværende disponible midlene på 1,7 millioner kroner foreslås holdt av til det er gjort nødvendige avklaringer og konkretiseringer mht. noen av søkerne.

Midlene finansieres med avsatte midler over ansvar 500 300, post for utviklingstiltak i næringsklynger og bedriftsnettverk.

Saksopplysninger

Samarbeid i næringsklynger og bedriftsnettverk er et viktig bidrag for økt innovasjon og verdiskaping i eksisterende næringsliv. Flere innovative næringer er organisert i sterke klynger og nettverk på Agder, deriblant GCE NODE (offshore leverandørindustri), Eyde-klyngen (prosessindustri), Visit Sørlandet (reiseliv og opplevelser) og Digin (IKT). Agder har også nye fremvoksende klynger og nettverk, inkludert InnoTre (trebaserte næringer), Innakva klynge (blå/marine næringer), E-Waves (digital handel: klyngen har i 2025 gått inn under Digin-klyngen), Agder XR (XR-teknologi, «extended reality»), samt Norway Health Tech (helseteknologi, tidligere Norwegian Smart Care Cluster) som bygger opp regionale aktiviteter og satsinger i Agder. Agder har også nettverk/fora med en tydeligere geografisk avgrenset virkeområde, som STN+ (Østre Agder) og Sinpro (Lindesnes-regionen), som også har søkt tilskudd under ordningen.

I Agder fylkeskommunes vedtatte årsbudsjett for 2025 (fylkestingssak 78/24) er det avsatt 11,5 millioner kroner under posten «utviklingstiltak i næringsklynger og bedriftsnettverk». Tilskuddsmidlene skal stimulere til at de eksisterende klyngene og bedriftsnettverkene utvikler seg til ledende miljøer for omstilling, nyskaping og innovasjon i bedriftene og bidrar regional utvikling og samarbeid på tvers av klynger, teknologier og bransjer.

Tilskuddsordningen ble utlyst på agderfk.no og i regionalforvaltning.no, samt spredt til de relevante aktørene. Søknadsfrist var 1. mars 2025. Tilskuddsordning med én felles søknadsfrist er benyttet for å kunne se søknadene i en helhet og veie klyngenes og nettverkens aktiviteter, innretning og satsinger mot hverandre.

Søknadene:

Det er vurdert totalt 13 søknader fra 12 søkere, med en samlet søknadssum på 18,1 millioner kroner. Søknadene (uten eventuelle vedlegg) er vedlagt saken. Hovedelementer i søknadene:

1. **GCE NODE** (Søknad: Se vedlegg 1)

GCE NODE søker om 3 millioner kroner i klyngeutviklingsmidler for 2025 av et totalbudsjett på 6 millioner. Øvrig finansiering er gjennom bedriftenes egeninnsats.

Søknaden består av tre arbeidspakker:

- Bygge kompetanse
- Akselerere omstilling
- Sikre rammebetingelser

2. **Eyde-klyngen** (Søknad: Se vedlegg 2)

Eyde-klyngen søker om 3,3 millioner kroner i klyngeutviklingsmidler for 2025 av et totalbudsjett på 6,6 millioner. Øvrig finansiering er gjennom bedriftenes egeninnsats.

Eyde søker om støtte til å videreutvikle klyngen med tre hovedsatsinger:

- Utvikle og dele kompetanse for bærekraftig og intelligent industri
- Tilgang på kompetanse for fremtidens industri
- X Faktor – global forståelse og lokal handling

3. **Visit Sørlandet AS** (Søknad: Se vedlegg 3)

Visit Sørlandet søker om 2,5 millioner kroner i klyngeutviklingsmidler for 2025 av et totalbudsjett på 7,3 millioner kroner. Øvrig finansiering er gjennom bedriftenes egeninnsats. Visit Sørlandet søker om støtte til å videreutvikle klyngen fordelt på følgende fem satsingsområder:

- Agder hele året - bærekraftig drift
- Stimulere til innovasjon
- Øke nettverkseffekten for partnerne
- Styrke samarbeid i reiselivsnæringen og klyngesamarbeid
- Digital kundereise

4. **InnoTre** (Søknad: Se vedlegg 4)

InnoTre/Agder Tresenter søker om 2 millioner kroner i klyngeutviklingsmidler for 2025 av et totalbudsjett på 4 millioner. Øvrig finansiering er gjennom egenfinansiering; bla. kontingenter fra medlemsbedrifter. Det søkes om støtte til å videreutvikle InnoTre-klyngen innen tre delprosjekter:

- Strategisk klyngeutvikling
- Strategisk kompetanseløft
- Strategisk innovasjonsløft

5. **Innakva klynge** (Søknad: Se vedlegg 5)

Innakva klynge søker 2 millioner kroner i klyngeutviklingsmidler for 2025 av et totalbudsjett på 4 millioner. Øvrig finansiering er gjennom egeninnsats (timer/egne midler). Klyngen søker støtte til fire arbeidspakker:

- Strategisk videreutvikling av klyngen
- Utvikle en interaktiv plattform som øker synligheten til den blå næringen og gir en dypere forståelse av næringens verdiskaping, teknologi og bærekraft.
- Videreutvikle rekruttering til næringen og arbeide med en økning av antall læreplasser
- Undersøke mulighetene for en Blå Innovasjons-HUB på Sørlandet

6. **Digin (med E-Waves)** (Søknad: Se vedlegg 6)

Digin søker 1,5 millioner kroner i klyngeutviklingsmidler for 2025 av et totalbudsjett på 10,65 millioner kroner. Øvrig finansiering er bl.a. gjennom Sørlandets Kompetansefond (utviklingstiltak 1-3), egeninnsats og medlemsinntekter. Aktiviteter i E-Waves-nettverket er nå del av klyngeutviklingsprosjektene i Digin. Det søkes støtte til fire områder:

- Kapasitetsutvikling i Digin – Øke administrativ kapasitet for å videreutvikle klyngens arbeid, styrke nettverk og kompetansetilbud
- Innovasjonshub for sustainable living – Samle innovasjonsinitiativer innen geomatikk og kunstig intelligens, samt skape en plattform for kommersialisering av forskning
- Internasjonalisering – Øke regionens deltakelse i EU-programmer og internasjonale teknologisamarbeid
- Videreutvikling av E-waves – Styrke e-handelsnettverket i regionen og fremme samarbeid for bærekraftig logistikk og eksport

7. **Agder XR** (Søknad: Se vedlegg 7)

Agder XR søker om 500 000 kroner i klyngeutviklingsmidler for 2025 av et totalbudsjett for 2025 på 3,95 millioner kroner. Annen finansiering er blant annet gjennom egeninnsats og budsjettert finansiering fra Innovasjon Norge. Gjennom prosjektsøknaden ønsker de å

videreutvikle Agder XR som et strategisk nettverk for akademia, privat næringsliv, offentlig sektor, kunst og kultur og studenter, gjennom aktiviteter som workshops, konferanser, seminarer, foredrag o.a.

8. **Norway Health Tech** (Søknad: Se vedlegg 8)

Norway Health Tech 600 000 kroner i klyngeutviklingsmidler for 2025 av et totalbudsjett for 2025 på 1,2 millioner kroner. Øvrig finansiering er klyngemedlemmers egeninnsats og medlemsavgift. Klyngen søker støtte til å videreutvikle Testarena Sørlandet og å videreutvikle økosystemet for helse i Agder.

9. **Sinpro** (Søknad: Se vedlegg 9)

Sinpro søker 350 000 kroner i tilskuddsmidler for 2025 bl.a. til arbeid for å styrke innovasjonskultur i deltakerbedrifter gjennom kurs fra Innoco AS og arbeid med caser i bedriftene. Annen finansiering av et totalbudsjett på 1,525 millioner kroner er blant annet gjennom egeninnsats og midler fra Sørlandets Kompetansefond

10. **STN+** (Søknad: Se vedlegg 10 og 11)

STN+ søker hhv. 1,6 millioner kroner for prosjektet NextStep og 480 000 kroner for prosjektet «KI-løft for STN+ bedrifter». Totale prosjektkostnader mht. NextStep er 2,922 millioner kroner, hvor aktiviteter er å se på rekrutteringsstrategier for personer i utenforskap. Øvrig finansiering er egeninnsats på 1,322 mill. kr. I søknaden KI-løft er totale prosjektkostnader 1,1125 mill. kr, med øvrig finansiering gjennom egeninnsats og medlemsbedrifter. Initiativet skal styrke konkurranseevnen til medlemsbedrifter i STN+ gjennom økt kompetanse innen kunstig intelligens (KI) og praktisk anvendelse av KI-løsninger.

11. **Risør By AS** (Søknad: Se vedlegg 12)

Risør By søker 182 000 kroner av totale prosjektkostnader på 1,036 mill. kr til prosjekt for utvikling av reiselivsprodukt med utgangspunkt i lokale og regionale ressurser.

12. **Galleri Villvin** (Søknad: Se vedlegg 13)

Søknad er sendt «nye næringer», men vurderes også under klynge-/nettverksordningen. Det er et tiltak for å utvikle næringsklynge for profesjonelle kunsthåndverkere. Søknadsbeløp for 2025 er 100 000 kroner, og 600 000 kroner over treårsperioden 2025-2027. Totale prosjektkostnader i 2025 er 2,391 mill. kr

Vurderinger

Etter fylkeskommunedirektørens vurdering er mange søknadene av god kvalitet, med tydelige mål og aktiviteter, realistiske budsjetter og en sterk regional forankring. Ikke minst synliggjør søknadene den store verdien av arbeidet som medlemsbedriftene legger inn i klyngeutviklingsaktivitetene. Store deler av aktivitetene når også bredere ut enn kun til klyngens egne medlemmer, og de bidrar derfor til bred regional involvering og samhandling – internt i klyngen, på tvers av klynger, og også på tvers av sektorer og næringer. Søknadene preges også av fokus på regionens felles mål om å gjøre Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030.

Det er hensiktsmessig å støtte opp om utviklingen av bedriftsnettverk og klynger som kan ha stor regional betydning for innovasjon, samhandling og grønn omstilling på Agder. Fylkeskommunedirektørens overordnede prinsipper i fordelingen av midler har derfor vært å understøtte klynger/nettverk som har tilstrekkelig tyngde og gjennomføringskraft til tydelig oppnåelse av målene i Regionplan Agder 2030. Det er også vektlagt særlig å understøtte klynger/nettverk som har en bred regional forankring og deltakelse, og som sikter mot aktiviteter i hele Agder.

De strategiske føringene har vært å bygge opp om de kompetanse- og teknologimiljøene som er godt posisjonert for å løfte Agder innenfor de nye store industrisatsingene og muligheter innen teknologisk innovasjon (Node, Eyde, Digin); å understøtte klynger som bygger på regionale fortrinn og muligheter (bl.a. Visit Sørlandet), og løfte satsinger som er strategisk og politisk forankret (bl.a. InnoTre). Det er behov for å stimulere til økt klynge-til-klynge-samarbeid og bygge sterke, brede og levedyktige klynger i stedet for mange små nettverk.

Samlet søknadssum er større enn disponible midler, og det er derfor nødvendig med streng prioritering og å avkorte evt. tilsagnsbeløp. Det foreslås følgende innretning/fordeling av ordinære klynge-/nettverksutviklingsmidler for 2025 i denne saken:

Klynge / nettverk	Tilsagn 2024	Søknadssum 2025	Foreslått tilsagnsbeløp for 2025 / innstilling	Endring fra 2024
GCE Node	2 400 000	3 000 000	2 400 000	0
Eyde-klyngen	2 400 000	3 300 000	2 400 000	0
Visit Sørlandet	2 000 000	2 500 000	2 100 000	+ 100 000
Agder Tresenter/InnoTre	1 500 000	2 000 000	1 600 000	+ 100 000
Digin	800 000	1 500 000	1 300 000	+ 100 000
E-Waves	400 000			
Agder XR	350 000	500 000	(videre dialog)	
Innakva klynge	550 000	2 000 000	(videre dialog)	
Norway Health Tech	500 000	600 000	(videre dialog)	
Sinpro	300 000	350 000	(avslag - vurderes tatt inn under BIO)	
STN +	300 000	1 600 000	(avslag – en søkn. vurderes tatt inn under BIO)	
		480 000		
Risør By		182 000	avslag	
Galleri Villvin		100 000	avslag	
	11 500 000	18 112 000	9 800 000	

Overordnede føringar i vurdering av søknader:

- De to ledende klyngene i regionen, GCE Node og Eyde-klyngen, får tilsagn på 2,4 millioner kroner hver til klyngeutviklingsaktiviteter som skissert i søknad. Støtten er på samme nivå som i 2024. Node og Eyde er sterke og brede regionale utviklingsaktører med aktiviteter som er tett knyttet opp mot måloppnåelse i Regionplan Agder 2030 og solid forankrede strategiske satsinger i regionen.
- Fylkeskommunedirektøren ønsker i år å løfte særlig Visit Sørlandet, InnoTre og Digin. Klyngene har vist god aktivitet og utvikling i 2025, og har tydelige ambisjoner for vekst og utvikling.
- Det er behov for videre oppfølging, avklaringer og tydeliggjøring særlig mht. søknadene fra Agder XR (spesielt koblingen opp mot finansiering fra Innovasjon Norge), Innakva klynge (dialog om aktiviteter og innretning i klyngesøknad, særlig fordi flere aktivitetsspakker ikke reelt er klyngeutviklingstiltak) og Norway Health Tech (inkl. behov for noe mer forankring/tydeliggjøring av samspillet med Agder fylkeskommune). Det holdes av midler i tilskuddsordningen til å fordele finansiering mellom disse klyngene i etterkant av dialog.

- Fylkeskommunedirektøren ser behov for å spisse og stramme inn på innretning av klyngeutviklingsordningen, slik at den i sterkere grad understøtter klynger/nettverk som har bred regional forankring, målgrupper over hele Agder, og som har tilstrekkelig tyngde og gjennomføringskraft til en tydelig oppnåelse av målene i Regionplan Agder 2030. Mindre og geografisk avgrensede nettverk (som f.eks. STN+, Sinpro) bør primært finansieres gjennom andre ordninger, som f.eks. regionale næringsfond, prosjektf finansiering og andre tilskuddsordninger.

Før endelig tilsagn kan gis vil fylkeskommunedirektøren, etter et politisk vedtak, ha dialog med søkerne for å sikre at deres satsinger og aktivitetsnivå, budsjett, finansiering og kostnadsrammer revideres i overensstemmelse med hva hovedutvalget vedtar av finansiering og eventuelle andre vilkår og føringer.

Klyngene er i utlysningen bedt om å avklare at omsøkte tilskuddsmidler er i tråd med statsstøtteregelverket i EØS. Dette er i varierende grad blitt gjort. I forkant av tilsagnene vil fylkeskommunedirektøren avklare problematikken med hver søker, og i tilsagnsbrevene tydeliggjøre at det er tilskuddsmottakers ansvar å sikre at tilsagn er i tråd med EØS-statsstøtteregelverket.

Regionplan Agder 2030

Et overordnet hensyn i forvaltningen av klyngeutviklingsmidler er Regionplan Agder 2030 sitt mål om å skape «en bærekraftig region med lave utslipp og gode levekår». Regionplanen gir strategisk forankring for å støtte opp om etablerte næringsklynger, bidra til videreutvikling av disse og stimulere til økt klynge-til-klyngesamarbeid.

Regionale næringsklynger og bedriftsnettverk er viktige aktører for å bidra til måloppnåelse i Regionplan Agder 2030 blant annet under følgende målformuleringer:

- Næringslivet i Agder preges av innovative etableringer og flere vekstkraftige bedrifter
- Sysselsettingsveksten er høyere enn landsgjennomsnittet og basert på landsdelens komparative fortrinn
- Næringsstrukturen er mer variert og preget av et godt samarbeid mellom næringsliv, akademia og offentlig sektor
- Økt verdiskaping basert på bærekraftig ressursforvaltning og tilgang på fornybar energi
- Regionen har smart, energieffektiv og naturvennlig produksjon, distribusjon og bruk av energi, blant annet ved å ha lagt til rette for industrietableringer i tilknytning til kraftknutepunkt
- Agder er omstilt til en mer sirkulær økonomi, der gjenbruk og ombruk av ressurser prioriteres

Økonomiske konsekvenser

Tilskuddsmidlene dekkes over ansvar 500 300, Virkemidler og entreprenørskap. Det er i årsbudsjettet for 2025 avsatt 11,5 millioner kroner til utviklingstiltak i klynger og bedriftsnettverk.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren foreslår overfor hovedutvalg for næring, kultur og miljø å disponere avsatte midler til utviklingstiltak i næringsklynger og bedriftsnettverk for 2025 på 11,5 millioner kroner fordeles slik det fremkommer av saksinnstillingen.

Kristiansand, 25.03.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør